

HET
GEHEIM
VAN DE
LAVENDEL

ARLEM HAWKS

1

Mei 1792

Marseille, Frankrijk

Gilles Étienne verschoof een beetje op zijn stoel en leunde dichter naar het grootboek voor hem. Meestal was hij wel in voor een discussie over politiek, maar deze middag moest hij nog veel afmaken voordat hij naar de bijeenkomst van de jakobijnen kon gaan. Hij hield zich in en mengde zich niet in de discussie tussen zijn collega's, de klerken van de zeepfabriek.

‘De monarchie houdt van Frankrijk,’ zei de nieuwe medewerker, terwijl hij naar de deur liep.

Gilles' pen haperde even en maakte een lelijke inktvlek op het papier. Domme *royaliste*. De monarchie had hun land enkel ellende gebracht. Gilles haalde zijn vingers door zijn warrige donkere krullen. Zijn werkgever, monsieur Daubin, had deze cijfers morgen nodig, maar de woordenwisseling die achter hem plaatsvond, nam steeds meer in volume toe en galmde nu zo hard door het kantoor dat het het geluid van de passerende paard-en-wagen buiten bijna overstemde.

De andere klerk snoof verontwaardigd. ‘De revolutie is drie jaar geleden begonnen en de Fransen hebben nu meer vrijheid dan decennia, misschien zelfs eeuwen geleden.’ Vanuit zijn ooghoek zag Gilles dat de jongeman een rode muts, een symbool van de revolutie, uit zijn broekzak haalde. Dat was een moedig gebaar, want voor zover ze wisten, stond de eigenaar van de *savonnerie* aan de kant van de royalistes. ‘Kom, Étienne. Als jakobijn kun je die belachelijke, ver-

raderlijke opmerkingen vast niet aanhoren.’

‘Het liefst zou ik willen dat het even stil is,’ mompelde Gilles. Een briesje met een lichte zeegeur waaide door het open kantoorraam naar binnen en probeerde hem af te leiden. Twee jaar eerder was hij blij geweest dat hij de zee achter zich kon laten, maar de onenigheden met koppige monarchisten zorgden ervoor dat hij bijna zou wensen dat hij kon vluchten naar het dek van een vertrekkend schip. Bijna.

‘Laat hem met rust,’ zei de koningsgezinde medewerker. ‘Étienne weet dat zijn argumenten tegen het koningshuis niet goed zijn.’

Gilles klemde zijn kaken op elkaar om zich niet met de discussie te bemoeien. Hij had veel argumenten waarom de koning het verdiende om afgezet te worden, om te beginnen de ruimte die de koningin kreeg voor haar extravagante gedrag. Maar een discussie aangaan met iemand die zijn besluit al had genomen, zou Gilles geen geld opleveren.

‘Of hij wil in een goed blaadje blijven staan bij de monsieur,’ zei de *révolutionnaire* venijnig.

Daar zat wel wat in. Bij monsieur Daubin in een goed blaadje staan, betekende dat dat af en toe wat extra *livres* opleverde. Elk extra bedragje dat hij kreeg, bracht hem een stap dichterbij zijn doel om zich bij zijn oudere broer te voegen, om net als hij de prestigieuze medische opleiding in Montpellier te volgen.

Voetstappen op de trap maakten een einde aan de discussie. ‘Tot maandag, messieurs,’ riep Gilles zijn collega’s na toen ze snel de deur rechts van hem uit liepen. Allemensen, wat konden zij vermoeiend zijn.

Hij concentreerde zich weer op de getallen voor zich, die niet helemaal leken te kloppen. Misschien had een van zijn collega’s ergens een rekenfout gemaakt.

Gekraak op de gang kondigde aan dat zijn rust verstoord zou worden. Gilles haalde zijn hand uit zijn haar en rechte zijn rug. Dat was ongetwijfeld monsieur Daubin. Bij de

savonnerie werd er niet door veel arbeiders overgewerkt.

‘Gilles,’ fluisterde iemand. De stem klonk te gespannen om van de monsieur te kunnen zijn. Émile, de oudste zoon van monsieur Daubin, stak zijn hoofd om het hoekje van de kantoordeur; hij had een ondeugende blik in zijn ogen. Hoewel hij een jaar ouder was dan Gilles, gedroeg Émile zich niet altijd zo. Wat ook gold voor Maxence – Émiles vriend en Gilles’ broer – en hij was twee jaar ouder.

Gilles grinnikte en zette zijn pen terug in het inktpotje. ‘Ik wist niet dat je al thuis bent. Is Max er ook?’ De twee reisden vaak samen terug uit Montpellier.

‘Hij dacht dat jij nu thuis zou zijn, dus hij is doorgelopen.’ Émile grijnsde nog steeds. ‘Er is in mijn vaders kantoor iemand die je moet zien.’

Een belangrijk persoon? Gilles sprong overeind en pakte zijn jasje. ‘Heb je gezien wie het is?’ Monsieur Daubin had zo laat op de middag geen vergadering. Tenminste, daar had hij niets over gezegd tegen Gilles. Was het de minister, om te informeren naar zijn bestelling? ‘Is het een oudere man? Lang en slank?’

Émile leunde tegen de deurpost en sloeg zijn armen over elkaar. ‘Wel lang en slank, maar zeker geen man.’

Gilles was nog bezig met het aantrekken van zijn jasje, maar hield even stil. ‘Een vrouw?’ Welke vrouw zou er naar de savonnerie komen? De meeste vrouwen gingen liever naar de rustige winkel van Daubin in Noailles om zeep en parfum te kopen.

‘Een jonge vrouw. Goedgekleed.’

‘Wacht ze op je vader?’

Émile haalde zijn schouders op. ‘Ze zei dat ze een afspraak met hem heeft.’ Zijn nonchalante houding verbaasde Gilles. Er was iets aan de hand.

Émile knikte in de richting van de deur. ‘Kom kijken.’

Gilles wierp een blik op zijn onafgemaakte werk. Monsieur Daubin zou er niet boos om worden, want hij had Gil-

les eerder die dag heel Marseille door gestuurd om allerlei klusjes voor hem op te knappen. Gilles sloeg het grootboek dicht, haalde zijn pen uit de inktpot en sloot die, en kwam overeind uit zijn stoel. Toen hij zijn schrijfspullen had opgeborgen en zijn bureau leeg was, draaide hij zich naar Émile.

‘Als je niet oppast, laat mijn vader de fabriek nog aan jou na.’ Hij greep Gilles’ schouder vast, vernauwde zijn ogen tot spleetjes en zei samenzweerderig: ‘Ik heb een uitdaging voor je.’

Aïe. Nee hè.

‘Als je het meisje dat daar zit kust, geef ik je vijftientig livres. Maar alleen als je durft.’

Waarom vonden hij en Maxence dit zo’n leuk spel? Niet dat Gilles het niet leuk vond om meisjes te kussen – hij vond het té leuk –, maar hij had een strenger geweten dan zijn broer en zijn vriend. Hij zag aan Émiles blik dat hij verwachtte dat hij met hem in discussie zou gaan.

Maar vijftientig livres...

‘Waarom kus je haar zelf niet, als je vindt dat ze de moeite waard is?’ vroeg Gilles.

Émiles ogen glinsterden. ‘Ik denk dat jij meer kans maakt.’

‘Uiteraard. Vrouwen vinden een donkere, knappe matroos aantrekkelijker dan een bleek studentje.’ Émiles huidskleur en haarkleur waren lichter dan die van de meeste *Marseillais*, hoewel de rest van de familie Daubin er wel uitzag alsof ze in de mediterrane havenstad thuishoorden.

‘Jij ziet er ook niet meer echt uit als een matroos,’ zei Émile. ‘Twee jaar op kantoor zitten doet wat met een man.’

Gilles stond niet graag stil bij de veranderingen. Telkens als zijn vader terug was, maakte de man een opmerking over Gilles’ toenemende zwakte.

‘Ga je een poging wagen? Of moet ik je broer halen om de klus te klaren?’

‘Waarom moet ze zo nodig gekust worden?’ Émile drong wel erg aan.

Zijn vriend snoof. 'Elke vrouw moet gekust worden. Vooral deze, zo te zien.'

Maar Gilles had ontdekt dat niet alle vrouwen dat wilden. In de deuropening, vlak voor Émile, bleef hij even staan. 'En wat gebeurt er als het me niet lukt?' Hij kon het zich niet veroorloven om vijftwintig livres te moeten afstaan.

'Dan moet je me volgende week gezelschap houden bij het welkomstdiner voor mijn zus.' Émile trok zijn neus op, waardoor hij meer weg had van Gilles' nictje van zes dan van een student van drieëntwintig.

'De getrouwde?'

Émiles gezicht betrok nog meer. 'Was dat maar zo. Nee, de ongetrouwde.'

'Zie je op tegen het diner of tegen de komst van je zus?' Hoewel hij Marie-Caroline Daubin nog nooit had ontmoet, had Gilles al wel veel mensen horen klagen over Émiles zus van Maxence' leeftijd, met haar belachelijke ideeën.

'Allebei.' Émile dempte zijn stem. 'We zouden niet zulke grote feesten moeten geven nu er zo veel aan de hand is in het land. Het is onpatriottische onzin en ik zou er niet heen gaan als ik er mijn moeder niet mee beledigde.' Toen verscheen zijn ondeugende grijns weer. 'Hebben we een afspraak?' Hij stak zijn hand uit.

Gilles aarzelde maar eventjes voordat hij die vastpakte. Émile gaf hem klap op zijn schouder. '*Allez, mon ami.* Verover de dame of zet je schrap voor een vreselijk diner.'

Met een laatste blik uit het raam, waarbij hij aan de wolkeloze lucht kon zien dat het avond begon te worden, liep Gilles het kantoor uit. Dit was belachelijk. Een vooraanstaande jongedame zou hem niet willen kussen. Sociale klassen waren weliswaar iets uit het verleden, maar veel mensen klampten zich nog vast aan hun status als scheepsjongens die zich vastgrepen aan de touwen van een schip tijdens hun eerste zeereis.

Hij zou niet aandringen. Als ze van flirten hield, zou hij

genieten van een gemakkelijke overwinning. Maar hij kwam liever Émiles koningsgezinde zus onder ogen dan dat hij er door monsieur Daubin, in diens eigen kantoor, op betrapt zou worden dat hij een belangrijke relatie wilde overhalen tot een pleziertje.

Gilles sloop langzaam naar de deur van het kantoor en probeerde zo weinig mogelijk geluid te maken met zijn schoenen. Even verlangde hij naar een verkwikkend mediterrans briesje, ter afwisseling van de bedompte lucht in de savonnerie.

Doe alsof je Maxence bent. Zijn broer verloor deze spelletjes bijna nooit. Gilles maakte zichzelf zo groot mogelijk, maar zelfs helemaal rechttop kwam hij niet in de buurt van de lengte van zijn veel langere broer.

De jonge vrouw, die een prachtig indigoblauw rijkostuum droeg, stond bij het grote bureau aan de andere kant van de kamer, met haar rug naar de deur. Een paar lange, bruine krullen die waren losgesprongen uit haar kapsel, hingen in haar nek en kwamen tot haar schouder. Ze neuriede een wijsje en hij moest even luisteren voordat hij het herkende. ‘Sur le point d’Avignon’, een oud liedje over dansen op de brug in Avignon.

Gilles kuchte en onderbrak daarmee het geneurie. Toen ze zich omdraaide, knikte hij en maakte hij een buiging. ‘Kan ik misschien iets voor u doen, mademoiselle?’ Hij tilde zijn hoofd op en ving de blik van een stel doordringende, donkere ogen. Haar handen rustten op het bureau van zijn werkgever alsof het van haar was.

‘Ik wacht hier even, merci.’

‘Kan ik misschien iets voor u halen terwijl u wacht?’ Gilles zette nonchalant een paar stappen het kantoor in. Met opgeheven hoofd en samengeperste lippen keek ze hem onderzoekend aan. Hij glimlachte.

‘Dat denk ik niet, maar toch bedankt,’ zei ze uiteindelijk.

‘Misschien kan ik u gezelschap houden tijdens het wacht-

ten.' Naast haar, bij het bureau, bleef hij staan.

Haar blik ging van zijn warrige haren, naar zijn versleten schoenen en daarna terug naar zijn gezicht. Heel even nam zijn vastberadenheid wat af. Ze had hem ongetwijfeld al afgeschreven als een brutale arbeider. Ze trok haar wenkbrauwen op, bijna alsof ze zijn vriendelijke woorden doorzag. 'Ik ben niet zo'n type dat voortdurend aandacht nodig heeft. Ik verzeker u, ik voel me uitstekend op mijn gemak in mijn eentje.'

Gilles leunde tegen de rand van het bureau en durfde niet naar de deuropening te kijken om te zien of Émile daar stond. 'Ik ben de assistent van monsieur Daubin. Hij heeft me niet verteld dat hij vanmiddag een afspraak heeft, laat staan met zo'n mooie klant.' Hij liet zijn hand op het hout rusten, net ver genoeg bij haar hand in de witte handschoen vandaan dat het toeval leek dat hun handen zich nu zo dicht bij elkaar bevonden. Zou Émile genoeg nemen met een kus op haar hand? Daar had hij niets over gezegd, maar hun spelletjes draaiden vaak alleen om een kus op de mond.

Gilles slikte, zijn mond voelde plotseling droog. Als hij de kans zou krijgen, zou hij wel genieten van het kussen van die volle, zachte lippen.

De mademoiselle zette een flinke stap opzij en liet haar vingers langzaam over het bureau bij hem vandaan glijden. Speelde ze een spelletje met hem?

'Waar hebt u de monsieur voor nodig?' bracht hij moeizaam uit. 'Misschien kan ik u van dienst zijn.'

Een rij gouden knopen liep over de voorkant van haar jasje tot aan een witte kokarde bij haar hals, klein genoeg om aangezien te kunnen worden voor een bloem, vastgeprikt op haar sjaaltje. Toen hij wat beter keek, zag hij de lusjes van lint.

Wit. De kleur van de monarchie.

Een royaliste, dus. Hij vroeg zich af hoe het haar was gelukt om zich met zo'n symbool over straat te begeven, zonder te worden lastiggevallen. Misschien moest hij Émile

deze overwinning gunnen. Als deze jonge vrouw een openlijke supporter van Louis XVI en zijn falende monarchie was, verloor hij liever van Émile dan dat hij haar kuste.

‘Ik ben bang dat u niets voor me kunt betekenen.’ Ze liep met vlugge stappen naar het raam achter het bureau, buiten zijn bereik.

Gilles volgde haar en ging naast haar staan. Zij keek uit het raam. Wat kwam ze doen? Zonder dat iemand haar toestemming had gegeven, gedroeg ze zich alsof het kantoor van haar was. Had monsieur Daubin besloten om zich te richten op de contrarevolutie? Misschien had ze een boodschap voor hem.

De jonge vrouw zette een hand tegen een van de glazen ramen. Aan de overkant van de straat schenen lage zonnestralen langs daken, schoorstenen en door steegjes. Het zou nog een paar uur duren voordat het echt donker was, maar in de straten beneden begon het al een beetje te schemeren.

‘Ik was vergeten hoeveel ik van deze plek hou,’ mompelde ze.

‘De savonnerie?’

De bijdehante opmerking leverde hem een boze blik op. ‘Natuurlijk niet. Ik bedoelde deze stad.’

Gilles zette zijn handen op de vensterbank, maar ze schonk geen aandacht aan hem. ‘Ben je lang weg geweest?’ vroeg hij.

‘Ik heb de afgelopen twee jaar net buiten Parijs gewoond.’

Een boodschapper uit Parijs? Alle partijen die betrokken waren bij de revolutie, ook de royalisten, hadden leiders in die stad.

‘Ik had geen haast om terug te keren,’ vervolgde ze. ‘Maar ik zie nu alweer de voordelen van Marseille in.’

‘O ja?’ Gilles schoof een stukje dichterbij en liet zijn vingers naar die van haar glijden tot ze elkaar bijna aanraakten. Hoe langer hij naar die lippen keek, hoe meer de gedachte om deze royaliste te veroveren hem aanstond. Het was maar een kus en toch bonsde zijn hart zo hard alsof het

zijn eerste kus was. Ze straalde veel meer zelfvertrouwen uit dan de meisjes die hij meestal kuste. Als ze veel tijd had doorgebracht met de zedeloze aristocratie van Parijs dan had hij misschien een grotere kans om te slagen dan hij dacht.

‘Ondanks het grote aantal overmoedige jongemannen en de schaamteloze versierders, mis ik de stad helemaal niet.’ Ze greep de mouw van zijn jasje vast. Gilles schrok van de onverwachte aanraking, maar ze hield zijn arm stevig vast en schoof zijn hand terug naar zijn kant van de vensterbank. ‘Hoe heet u? Ik wil uw werkgever vertellen dat we elkaar hebben gesproken.’

Hij bloosde, iets wat hij twee jaar geleden, toen hij voor het laatst de loopplank van Le Rossignol af liep, gemakkelijk had kunnen verbergen. Maar door lange dagen bij de fabriek was zijn bruine teint zo goed als verdwenen.

Bij het horen van een barse stem bij de deur draaiden ze allebei hun hoofd om. ‘Ah, Étienne, ben je er nog?’ Monsieur Daubin liep naar binnen, gebogen over een grote stapel papieren. Hij gooide zijn bescheiden pruik op het bureau en wreef al lezend over zijn kalende hoofd.

De jonge vrouw draaide zich vlug naar Gilles en keek hem aan, ditmaal met een ijzige blik in haar ogen. Ze nam hem van top tot teen op. ‘Étienne?’

‘*Oui*, Gilles Étienne.’ Hij zette een stap naar achteren. De vrouw keek hem zo onderzoekend aan dat het hem van zijn stuk bracht. ‘Kennen wij elkaar?’

Monsieur Daubin keek op van zijn papieren. ‘Wat doe jij hier? Wat is er aan de hand?’

De jonge vrouw wierp een laatste boze blik op Gilles. Hij had het gevoel dat ze recht in zijn hart keek. Het was duidelijk dat het haar niet beviel wat ze zag. Haar rokken zwiepten langs hem heen toen ze snel naar monsieur Daubin liep.

En hem een kus op zijn wang gaf.

Gilles’ wenkbrauwen schoten omhoog toen zijn werk-

gever haar tegen zich aan trok en haar een kus op haar haren gaf. Hij kon haar gemompel niet verstaan. Wie was dit meisje? Gilles regelde al twee jaar lang allerlei zakelijke en persoonlijke aangelegenheden voor monsieur Daubin en dacht dat hij hem goed kende.

‘Ik verwachtte je broer hier te zien, niet jou,’ zei monsieur Daubin toen hij haar losliet en zich weer op zijn papieren richtte.

‘Ik ben hier samen met hem gekomen. Maman liet me geen seconde alleen en ik had even wat ruimte nodig.’

Gilles verstijfde. Haar broer?

De zeepmaker keek vrolijk op. ‘Is Émile er? Waarom is hij niet naar me toe gekomen?’ Hij gooide zijn papieren op zijn bureau. Gilles had zichzelf aangewend om de papieren van zijn werkgever meteen op te ruimen, maar plotseling drong er iets tot hem door.

Nee... Had Émile dat echt gedaan?

Monsieur Daubin liep naar de deur en gebaarde naar Gilles die nog in de hoek van het kantoor stond. ‘Je mag hem wel gaan halen, zodat we kunnen gaan eten.’ Hij liep de gang op.

‘Dank u, papa.’

Gilles wilde zijn handen voor zijn gezicht slaan. Natuurlijk had Émile Gilles voor schut willen zetten. Hij zat waarschijnlijk nu ergens in een hoekje van de zeepfabriek te grinniken om de goeie grap dat hij zijn vriend had overgehaald om te proberen zijn oudere zus te kussen.

Ze zette een paar stappen naar voren, waarbij haar schoenzolen tegen de houten vloer tikten. Voor Gilles bleef ze staan. De zoom van haar petticoat streek langs haar schoenen. Ze draaide zich om en keek hem aan. Als hij niet verstijfd was geweest, zouden haar lippen een gemakkelijk doelwit zijn geweest, maar ze was geen bereidwillige barmeid en hij was de werknemer van haar vader.

‘Ik wil je niet kussen,’ zei ze. ‘Nu niet. Nooit.’

‘Me kussen?’ sputterde Gilles met een vuurrood gezicht. Ze wist het. Hoe was dat mogelijk? ‘Pardon, mademoiselle, maar ik zou nooit –’

‘Ik weet wat voor soort jongens de vrienden van mijn broer zijn.’ Mademoiselle Daubin draaide zich op haar hakken om en liep vlug naar haar vaders stoel. Ze ging zitten en haalde een vel papier uit het kistje met schrijfspullen dat Gilles eerder die ochtend op het bureau had gezet. Nadat ze haar handschoenen had uitgetrokken, maakte ze een achteloos handgebaar richting de deur. ‘U kunt gaan.’

Alsof ze de koningin was, met haar deftige kleding, in het Tuilerieënpaleis. Het bevel maakte de révolutionnaire nijdig, maar hij hield zijn mond en liep snel het kantoor uit. Hoewel hij zijn uiterste best had gedaan om alles te vergeten wat hij op het schip van zijn vader had geleerd, was er een herinnering die hem nog helder voor de geest stond: er blies een stevige wind om hun hoofd, alle zeilen stonden bol en gespannen, druppels zeewater teisterden het dek. Zijn vader keek naar de groep mannen van de Britse Oost-Indische Compagnie die uit het zicht verdween. ‘Je moet leren inschatten welke gevechten je kunt winnen en welke gevechten je moet ontwijken,’ had zijn père gezegd. ‘Het is niet laf om je wijs te gedragen. Een moedige dwaas die de buit probeert binnen te halen terwijl hij weet dat het niet zal lukken, is nog steeds een dwaas.’

Maar toen Gilles het kantoor zo snel mogelijk ontvluchtte, had hij ergens het gevoel dat hij laf én dwaas was.

2

19 mei 1792
Savonnerie Daubin
Marseille

Mijn lieve nicht Sylvainne,

Ik ben vanmiddag veilig aangekomen in Marseille en verwelkomd op een manier die past bij de reputatie van de stad. Ik kan enkel mijn hoofd schudden. Ik was vergeten hoe onfatsoenlijk ze hier kunnen zijn, maar hoe kan het ook anders, met al die jakobijnen die naar de macht willen grijpen?

Bij mijn aankomst begon maman meteen te huilen en het was alsof ik weer zeven jaar oud was. Sinds ik ben aangekomen is ze bijna niet van mijn zijde geweest. Ik heb Émile overgehaald om me met hem mee te laten rijden naar de savonnerie, zodat ik niet gek zou worden, maar ik had bij mijn moeder moeten blijven. Ik ging ervan uit dat mijn broer geen streken uit zou halen, maar ik had beter moeten weten.

Als je dit hardop voorleest en mijn tante meeluistert, stop hier dan alsjeblieft. Ze zou niet goedkeuren wat ik nu wil schrijven.

Weet je nog dat we, toen je de laatste keer in Marseille was, naar een bal zijn geweest? Vlak nadat Émile was begonnen met zijn studie in Montpellier? Je bent het vast nog niet vergeten, want Émile had zijn vriend Maxence

Étienne uitgedaagd om jou te kussen. Ik had niet verwacht dat mij nu zoiets zou overkomen. Helaas is mijn broer nog niet over zijn kinderachtige spelletjes heen gegroeid.

Terwijl ik in het kantoor van mijn vader wachtte totdat hij klaar zou zijn met zijn werk, werd ik in de maling genomen door Gilles Étienne, de broer van Maxence. Hij is minstens twee jaar jonger dan ik. Vanaf het moment dat hij het kantoor binnenkwam, wist ik wat hij van plan was. Die zwoele blik in zijn bruine ogen, zoals hij zijn hand door zijn wilde bos haren haalde – even dacht ik dat hij Maxence was, omdat ik Gilles nog nooit had ontmoet. Maar de arme jongen is niet zo lang als zijn broer, hij is maar net langer dan ik. Hij heeft ook niet de opvallende, scherp getekende gelaatstreken die jij zo aantrekkelijk vond bij zijn oudere broer, maar ik moet zeggen dat hij een mooiere glimlach heeft dan Maxence. Minder berekenend. Ik had hem knap kunnen vinden, als ik niet had geweten wat hij van plan was.

Maar helaas zei de aantrekkelijke glimlach van Gilles Étienne niets over zijn intelligentie. Dat hij, of Émile, of welke jongeman dan maar ook, denkt dat de gemiddelde jongedame dom genoeg is om iemand bij een eerste ontmoeting te kussen, getuigt van een onnozelheid die hen allemaal ongeschikt maakt om medicijnen te studeren. Ik weet niet wat die professoren in Montpellier hun proberer bij te brengen, maar die jongens hebben niet leren nadenken.

Maar maak je geen zorgen, ik heb het jonge hondje op z'n plek gezet en hij vluchtte met de staart tussen de benen het kantoor uit. Ik hoop dat deze vernederende ervaring hem doet inzien dat hij respectvoller met vrouwen moet omgaan, maar als hij net als mijn jongere broer en zijn eigen oudere broer is, is dat ijdele hoop. Waarom menen zogenaamd intelligente mannen dat elke vrouw met één blik en een kus verliefd op hen wordt?

Laat maar. Dit is iets waar vrouwen al sinds mensengeugenis mee geconfronteerd worden. Was je maar hier, Sylvie. Dan kon ik persoonlijk mijn frustraties met je delen en was ik niet afhankelijk van dit vermoeiende schrijven. Wat mis ik onze rustige avonden met jouw moeder en vader in Fontainebleau. Zorg ervoor dat mijn broer Guillaume ijverig blijft studeren. Ook al is hij nog maar zeventien, hij lijkt nu al te veel op Émile. Mama vindt het vreselijk dat hij zo ver weg is, maar ik denk dat het beter is. Als ik twee jongere broers als Émile had, zou ik een echte Oud-Griekse Lyssa worden.

Doe de hartelijke groeten aan mijn tante en oom en zeg hun dat ik er dankbaar voor ben dat ik zo lang mocht blijven en dat ze de verantwoordelijkheid van Guillaumes studie op zich nemen. Onze familie staat bij jullie in het krijt.

*Affectueusement,
Marie-Caroline*

Dwaas.

Gilles stormde de trap af en trok de kraag van zijn overhemd wat lossier. Flirten met de dochter van zijn werkgever. Was dat vijfentwintig livres waard? Wat moest hij doen als ze haar vader zou aansporen hem te ontslaan? Monsieur Daubin was een gerespecteerd lid van de bourgeoisie in Marseille. Een kantoorbediende die was ontslagen omdat hij te vrij omging met de dochter van de werkgever zou in niet één van de andere savonneries welkom zijn, en ook niet in andere fabrieken in de omgeving van Saint-Lazare.

Het was een gemene streek geweest. Gilles had het moeten doorhebben, net als juffrouw Daubin hem ook had doorzien. Hij zette zijn hoed op en duwde de deuren open.

In plaats van dat hij een stapje dichterbij zijn doel was om medicijnen te kunnen gaan studeren, was het goed mogelijk dat hij morgen rond deze tijd tien stappen terug had gedaan. Het houten uithangbord van Savonnerie Daubin, met geschilderde lavendeltakken onder de letters, zwaaide langzaam en met het nodige gepiep en gekraak heen en weer. Het geluid leek hem te bespotten. Maxence zou meteen naar Émile zijn toe gegaan, om een hartig woordje met hem te spreken, of om hem een klap te verkopen, maar Gilles wilde zijn vriend niet onder ogen komen. Hij wilde naar huis gaan, vergeten dat hij zich schaamde en wegduiken in een boek.

Hij boog zijn hoofd en liep richting de buurt Le Panier, waar hij woonde. De meeste fabrieksarbeiders waren al thuis. Hier en daar liepen nog wat bedienden en klerken die bezig waren met de laatste klus voor hun werkgever, of die naar huis gingen na een drukke werkdag.

Hij vroeg zich af wat moeder en Florence hadden bedacht voor het avondeten. Iets eenvoudigs, hoopte hij. Het zou helemaal mooi zijn als maman geen oude vriendinnen, die ze op de markt was tegengekomen, had uitgenodigd.

‘Étienne!’

Abrupt stond Gilles stil. Zijn vriend Honoré Martel stond tegen een muur geleund, maar zette zich nu af en liep naar hem toe. ‘Waarom ben jij zo laat van je werk vertrokken?’ vroeg de magere jongeman die een paar jaar jonger was dan Gilles.

‘Ik...’ *Ik probeerde Daubins dochter te kussen en ben flink op mijn nummer gezet.*

Martel schudde zijn hoofd. ‘We moeten opschieten. De vergadering begint zo.’

De vergadering! Hij was vergeten dat het zaterdag was.

‘Ach, kop op,’ grapte Gilles. ‘We zijn altijd als eerste bij de vergaderingen. Af en toe verdient iemand anders die eer.’

Zijn vriend negeerde hem en liep op zijn lange benen naar de in beslag genomen kerk waar de jakobijnen bij

elkaar kwamen om de revolutie te bespreken. Gilles moest rennen om hem in te halen. Émile en Maxence moesten maar genieten van hun belachelijke spelletjes. Hij zou zich van nu af aan zelf wel vermaken.

‘Toen ik stond te wachten, zag ik de zoon van monsieur Daubin,’ zei Martel. ‘Hoezeer ik ook een hekel heb aan zijn vader, Émile is een goede man en een geschikte patriot.’

Behalve wanneer hij grappen uithaalde met nietsvermoedende vrienden.

‘Monsieur Daubin is niet van het kwade soort. Hij behandelt zijn werknemers eerlijk en is toegewijd aan zijn familie.’

Martel snoof. ‘Hij is monarchist.’

‘Dat heeft hij niet gezegd.’ Tenminste, niet openlijk. Monsieur Daubin was een geslepen zakenman, zeker, en zijn handel in zeep en parfum had geleden onder de teloorgang van de aristocratie. Maar hij had zich niet openlijk uitgesproken voor of tegen de ene of de andere partij, al mopperde hij af en toe dat de jakobijnen een einde probeerden te maken aan stabiliteit en redelijkheid.

‘Daubin betaalt zijn arbeiders niet geweldig, maar leeft zelf als een *aristo*. Je kunt mij niet wijsmaken dat hij aan de kant van de *révolutionnaires* staat.’

Het hielp niet dat Daubin Martel had afgewezen voor een functie, maar daar hield Gilles zijn mond over. ‘Hij betaalt meer dan de meeste zeepmakers.’ Maar de man verdiende ook meer. Die knopen op het keurige jasje van zijn dochter konden bijna extravagant genoemd worden.

Martels mondhoeken krulden op. ‘Ik kan niet geloven dat je Daubin verdedigt.’

Gilles ook niet. Diep vanbinnen wist hij wel dat monsieur Daubin geen *révolutionnaire* was. De zeepmaker had zich stilgehouden over het onderwerp, maar Émile was meer dan eens duidelijk geweest over de standpunten van zijn ouders. ‘We moeten geen beschuldigingen uiten zonder bewijs, toch?’ zei Gilles terwijl hij zijn schouders ophaalde. ‘Hande-

len op basis van valse beschuldigingen kan tot chaos leiden.’
‘Soms kan alleen chaos verandering teweegbrengen.’

Ze sloegen Rue Sante-Barbe in en kwamen nog dichterbij in de buurt van de haven. Gilles’ hartslag versnelde altijd als hij vlak bij zee was, maar dat gevoel van opwindingshad hij de afgelopen twee jaar geprobeerd te onderdrukken. Het was alsof hij diep vanbinnen wist dat hij de zee toebehoorde. De liefde voor de zee werd in zijn familie van generatie op generatie doorgegeven – die zat hem in het bloed. En hoezeer hij het ook probeerde, hij kon de weidse zee niet ontvluchten. Die stond in zijn ziel gegrift.

‘Er is iets wat ik Daubin moet nageven,’ zei Martel. ‘Hij heeft een geweldige Fransman en een prachtige dochter voortgebracht.’

Weer werd Gilles’ nek warm. ‘Een dochter?’

‘Heb je haar niet gezien?’ Martel gooide zijn hoofd in zijn nek. ‘Ze lijkt wel een godin. Zelfs met die smerige witte kokarde die ze droeg.’

Uiteraard was de kokarde Martel opgevallen. ‘O, haar heb ik wel gezien,’ mompelde Gilles.

Zijn vriend vervolgde: ‘Ik ben ervan overtuigd dat ze, met de juiste begeleiding en verlost van de schadelijke invloed van haar vader, overtuigd zou kunnen worden van betere ideeën.’

Waarschijnlijk niet. De felle blik die ze Gilles had toegeworpen met die bruine ogen van haar had wel duidelijk gemaakt hoe ze tegenover het idee stond om zich door een man te laten overtuigen.

Martels brede grijns kreeg iets onaangenaams. ‘Wat ik niet zou geven om –’

Gilles kreeg een vieze smaak in zijn mond. ‘Is Sault al terug?’ Het vloog zijn mond uit voor hij erover na had gedacht. Hij had Martel al te vaak zulke opmerkingen over meisjes horen maken. De gedachte dat er zo over mademoiselle Daubin werd gesproken, gaf hem een ongemakkelijk gevoel.

Haar houding en de manier waarop ze sprak, vroegen om respect en niet om Martels ongepaste fantasieën.

Ze kwamen langs een boulangerie waar de bakkersdochters hen altijd begroetten als ze onderweg waren naar een bijeenkomst. Een goede afleiding van hun gesprek. Twee blozende gezichtjes, half weggedoken achter de luiken, en veel gegiechel.

Gilles knipoogde en knikte hun toe, wat een koor van verrukte gillettjes opleverde, snel gedempt door het dichtslaan van de luiken. Hij had een van hen vorige maand gekust – welke van de twee wist hij niet meer. Het was maar een heel vluchtige aanraking geweest, maar dat detail had hij niet gedeeld met Maxence en Émile toen hij zijn beloning in ontvangst nam. Het meisje had maar al te graag gewild.

‘*Bonsoir, mes amies!*’ riep hij. Op zijn begroeting volgde schel geklets. De meisjes waren knap genoeg. Het waren van die meisjes die langs cafés liepen om te zien of er jongemannen naar buiten zouden komen waar ze mee konden flirten. Zijn interesse in de meisjes ging niet verder dan een vluchtige kus om een wedje te winnen.

Ze zwaaiden met hun vingers tussen de latten van de luiken door. Nadat de mannen waren gepasseerd, ging het onverstaanbare getetter nog even door.

‘Wat veranderde jij het onderwerp van gesprek snel. Wat is er aan de hand, Étienne?’ Martel wierp hem een zijdelingse blik toe. ‘Als het om vrouwen gaat, hou je meestal wel van een beetje gekheid.’

Dat was ook zo. Vele avonden had hij lachend met Maxence en zijn vrienden doorgebracht. Ze maakten plezier en vertelden verhalen – sterke verhalen over avonturen met jonge vrouwen, die niet allemaal geschikt waren voor fatsoenlijk publiek. Gilles droeg zelf niets bij aan die gesprekken – hij had niets interessants te melden – maar hij had wel geluisterd. En gegrinnikt.

Maar nu kwam het afkeurende gezicht van mademoiselle

Daubin in zijn gedachten, alsof ze voor hem op straat stond.

‘Ik was alleen benieuwd of Sault er zal zijn, omdat we het nu al bijna een maand zonder onze leider stellen.’ Hij probeerde het beeld van mademoiselle Daubin van zich af te zetten.

De kerk Saint-Cannat kwam in zicht. Een paar jakobijnen liepen naar binnen. Gilles haalde zijn horloge tevoorschijn. Twee minuten voor zes. Geen wonder dat Martel haast had. Gilles beklom de traptreden en zijn vriend begroette de andere leden.

Het was tijd om na te denken over belangrijkere zaken dan zijn gekwetste ego – zaken zoals het opstoken van het vuur van de vrijheid in de Provence. Hij stopte zijn horloge weer in zijn zak. Een pijnlijk standje van een royaliste had geen plek in dit veroverde bouwwerk dat nu dienstdeed als revolutieschool. Kon hij de herinnering aan de blik in haar ogen en haar verleidelijke lippen maar uit zijn gedachten zetten.

Tijdens de Franse Revolutie moeten twee jonge mensen kiezen tussen de liefde en hun idealen.

Frankrijk, 1792. Geruchten over een naderende revolutie in Parijs bereiken de bruisende havenstad Marseille. Ze doen het hart van kantoorbediende Gilles Étienne sneller kloppen. Samen met zijn vrienden maakt hij plannen om naar Parijs te trekken en de monarchie omver te werpen. Tot hij op een dag verliefd wordt op de koningsgezinde dochter van zijn baas.

Marie-Caroline Daubin is teruggekeerd naar Marseille om aan de onrust in Parijs te ontsnappen. Overtuigd van haar principes wijst ze Gilles' avances af. Wanneer hij een gevaarlijk geheim ontdekt over haar familie, beseffen de twee dat ze meer met elkaar gemeen hebben dan gedacht. Maar dan breekt ook in Marseille de revolutie uit en komt hun relatie onder druk te staan.

Arlem Hawks studeerde communicatie en journalistiek. Ze verhuisde als kind veel, en de verschillende verhalen en culturen die ze leerde kennen, inspireerden haar tot het schrijven van romans.

NUR 342

ISBN 978 90 297 3531 5

9 789029 735315

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT